

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДИСЦИПЛІНИ
«Економічне управління підприємством»
(для магістрів)

Київ 2016

Підготовлено професором кафедри управління персоналом та економіки праці
Калиною А.В.

Затверджено на засіданні кафедри управління персоналом та економіки праці
(протокол №4 від «14» листопада 2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту менеджменту та бізнесу ім. Б. Хмельницького
(протокол №11 від 21 листопада.2016 р.)

Калина А.В. Навчальна програма дисципліни «Економічне управління підприємством» (для магістрів). – К.: МАУП, 2016. – 28 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни «Економічне управління підприємством», питання для самоконтролю, список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом
(МАУП),
2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма навчальної дисципліни «Економічне управління підприємством» складена відповідно до освітньо-професійної програми студентів спеціальності 8.030504. «Економіка підприємства».

Предмет дисципліни: закономірності формування і підтримування економічних процесів на підприємстві та інструментарій підготовки управлінських рішень.

Міждисциплінарні зв'язки дисципліни зумовлені фундаментальним значенням для процесу формування професійних компетентностей. Вивчення дисципліни виходить зі знань студентів, отриманих при вивченні навчальних дисциплін: економіка підприємства, економічна теорія, фінанси, маркетинг, менеджмент, макроекономіка, мікроекономіка, стратегія підприємств, міжнародна економіка.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: формування у студентів знань про закономірності змін економічних параметрів діяльності підприємства, умінь і навичок застосування методів та інструментарію для обґрунтування економічно ефективних управлінських рішень.

Завдання дисципліни: вивчення системних характеристик економічного управління підприємством; оволодіння бюджетуванням як однією з найпоширеніших технологій економічного управління підприємством; набуття вмій використовувати методи та інструменти фінансового менеджменту для управлінських рішень.

Після вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- принципи формування системи економічного управління на підприємстві;
- правила формування системи бюджетного управління й вимоги до наповнення її елементів;
- організацію і технологію бюджетного процесу на підприємстві;

- особливості управління чистим оборотним капіталом;
- засоби формування інвестиційного портфеля підприємства та його оптимізації.

Після вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **вміти**:

- виконувати розрахунки ключових параметрів діяльності підприємства і виявляти закономірності його розвитку;
- економічно обґрунтовувати доцільність управлінських рішень, стратегічного й оперативного характеру,
- складати операційні і фінансові бюджети підприємства та оцінювати їх виконання;
- аналізувати фінансовий стан підприємства, розробляти рішення щодо управління прибутком і грошовими потоками, формувати структуру капіталу;
- обґрунтовувати оптимальний інвестиційний портфель підприємства;
- розробляти й удосконалювати методичний інструментарій фінансової діагностики;
- розробляти систему бюджетування на підприємстві;
- формувати організаційний механізм економічного управління підприємством;

Згідно до вимог Освітньо-професійної програми, після вивчення дисципліни «Економічне управління підприємством» у студентів мають бути сформовані професійні компетентності, що складаються з відповідних знань та вмінь.

Знання:

- сутності категорії «економічне управління підприємством» та її характеристик;
- змісту економічного управління підприємством;

- місця економічного управління в системі менеджменту підприємства;
- складових економічного управління;
- об'єктів економічного управління;
- технології розв'язання завдань економічного управління;
- методів економічного управління підприємством.

Вміння:

- самостійно застосовувати технології розв'язання завдань економічного управління на підприємстві;
- розуміти специфіку різних видів економічного управління підприємством в умовах ринку;
- узагальнювати інформацію про специфіки застосування різних форм управління підприємством;
- враховувати особливості економічного управління підприємствами різних форм власності та галузей народного господарства;
- враховувати особливості розвитку світової, регіональної та національної систем управління;
- досліджувати явища та процеси управління на сучасному підприємстві;
- самостійно виробляти рішення щодо оптимізації управлінських рішень в рамках підприємства.

Тематичний план дисципліни
«Економічне управління підприємством»

Назва змістового модуля і теми
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. <i>Системна характеристика економічного управління підприємством</i>
Тема 1. Уведення в дисципліну «Економічне управління підприємством»
Тема 2. Системна характеристика економічного управління підприємством
Тема 3. Технологія розв'язання завдань економічного управління
Тема 4. Економічний порядок підприємства та інструменти його підтримування
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. <i>Бюджетне управління підприємством</i>
Тема 5. Система бюджетного управління підприємством
Тема 6. Організація бюджетного управління
Тема 7. Технологія формування операційних бюджетів
Тема 8. Розроблення бюджету доходів і витрат
Тема 9. Інформаційне забезпечення бюджетного управління
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. <i>Фінансове управління підприємством</i>
Тема 10. Управління грошовими потоками підприємства
Тема 11. Фінансова діагностика підприємства
Тема 12. Управління чистим оборотним капіталом
Тема 13. Управління інвестиційним портфелем підприємства
Тема 14. Стратегічне та оперативне управління фінансуванням діяльності підприємства
Разом годин: 120

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СИСТЕМНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тема 1. Вступ в дисципліну «Економічне управління підприємством».
Наукові підходи до економічного управління підприємством. Сутність, предмет, об'єкт, завдання, методи економічного управління підприємством. Організація економічного управління на підприємстві.

Література [12, 14, 16, 18]

Тема 2. Системна характеристика економічного управління підприємством. Складники економічної системи управління. Ресурси та продукти економічної системи управління. Загальні та конкретні функції економічного управління. Внутрішні та зовнішні чинники впливу на економічну систему управління. Технологія розв'язання завдань економічного управління. Система економічного управління підприємством «витрати-випуск-прибуток». Характеристика та взаємозв'язок між зміною витрат, рівнем операційної активності та прибутком у системі CVP-аналізу. Система контролінгу на підприємстві. Стратегічний та оперативний контролінг. Функції та інструментарій контролінгу. Поняття та особливості формування збалансованої системи показників на підприємстві. Переваги та недоліки використання збалансованої системи показників.

Література [14, 15, 18, 19]

Тема 3. Технологія розв'язання завдань економічного управління.
Формування принципів економічного управління підприємством. Реалізація функції: управління економічною діяльністю підприємства.

Послідовність і зміст процедур прийняття рішень у системі економічного управління підприємством. Системний аналіз як основа прийняття економічних управлінських рішень Сутність та елементи

технології прийняття управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень. Вимоги до вибору методів економічного управління підприємством. Особливості використання математичних методів при обґрунтуванні управлінських рішень. Умови використання евристичних методів при прийнятті управлінських рішень. Формування системи ключових показників економічного управління підприємством. Принципи побудови системи ключових показників економічного управління підприємством і механізм досягнення їх цільових значень. Застосування економічних методів управління. Процес трансформації економічних методів управління в управлінські рішення.

Література [21, 23, 24, 26]

Тема 4. Економічний порядок підприємства та інструменти його підтримування. Поняття і сутність економічного порядку підприємства. Роль економічного порядку в економічному управлінні підприємством.

Інструменти економічного управління на рівні національного господарства. Мікроекономічні інструменти управління. Зміст регламенту економічного управління на підприємстві. Порядок розробки регламенту економічного управління на підприємстві. Права, обов'язки та правила взаємодії підрозділів підприємства. Розробка положення про економічні служби на підприємстві. Зміст посадових інструкцій для працівників економічних служб. Формування довірливих взаємовідносин на підприємстві. Поняття ділової етики та методи етичного ведення бізнесу.

Корпоративна культура як елемент економічного порядку на підприємстві. Стандарти та внутрішні нормативні положення та їх роль у підтриманні економічного порядку на підприємстві.

Література [24, 25, 27, 29]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БЮДЖЕТНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тема 5. Система бюджетного управління підприємством. Роль бюджетування в системі, економічного управління підприємством. Сутнісні характеристики бюджетування на підприємстві. Бюджетний період. Бюджетний цикл. Класифікація бюджетів підприємства. Об'єкти й суб'єкти бюджетування. Визначення об'єктів бюджетування залежно від існуючих завдань і потреб підприємства. Поняття бюджетного процесу. Етапи бюджетного процесу. Типологія бюджетів підприємства за різними класифікаційними ознаками. Розподіл витрат підприємства за різними класифікаційними ознаками для забезпечення процесів бюджетування. Зміст та цілі системи бюджетування. Функції і завдання бюджетування. Складові системи бюджетування підприємства.

Література [3, 5, 6, 13]

Тема 6. Організація бюджетного управління. Сутність фінансової структури підприємства. Цілі використання фінансової структури підприємства. Визначення об'єктів бюджетування залежно від технології та організації бюджетного процесу. Центри фінансової відповідальності. Центри фінансового обліку.

Змістова та функціональна характеристика етапів бюджетування економічної діяльності. Принципи та етапи бюджетного планування економічної діяльності на підприємстві. Нормативні засади розроблення бюджетів. Інфраструктура бюджетного процесу. Формування бюджетів економічної діяльності підприємства з урахуванням фактору ризику

Місце виникнення витрат. Формування фінансової структури підприємства. Переваги та недоліки фінансової структури підприємства, побудованої на основі бізнес-процесів. Особливості фінансової структури підприємства, побудованої на основі організаційної структури. Регламентна

документація на підприємстві. Основні елементи бюджетного регламенту. Структура бюджетного довідника.

Література [12, 15, 17, 19]

Тема 7. Технологія формування операційних бюджетів. Значення операційного бюджетування в системі економічного управління підприємством. Поняття та види операційних бюджетів. Формат представлення операційних бюджетів. Послідовність розробки операційних бюджетів підприємства. Особливості формування операційних бюджетів (бюджету продажів, бюджету виробництва, бюджету прямих витрат на сировину та матеріали, бюджету прямих витрат на оплату праці, бюджету загальногосподарських витрат, бюджету комерційних і адміністративних витрат). Відображення в операційних бюджетах процесу формування витрат виробництва. Основні критерії класифікації витрат для розрахунку собівартості продукції. Методи обчислення виробничої та повної собівартості продукції. Аналіз та оцінювання виконання операційних бюджетів підприємства.

Література [11, 13, 14, 16]

Тема 8. Розроблення бюджету доходів і витрат. Поняття та сфери застосування бюджету доходів і витрат. Етапи розробки бюджету доходів і витрат. Формат і структура бюджету доходів і витрат підприємства. Особливості визначення доходів від реалізації продукції, від інших видів операційної діяльності та фінансово-інвестиційної діяльності. Методика планування прибутку від операційної діяльності. Визначення маржинального прибутку, валового прибутку, прибутку до оподаткування та чистого прибутку у бюджеті доходів і витрат. Аналіз чутливості прибутку на основі бюджету доходів і витрат підприємства. Аналіз та оцінювання виконання бюджету доходів і витрат підприємства. Формування звіту про виконання бюджету доходів і витрат. Оцінювати виконання бюджетів за відхиленнями.

Література [26, 28, 30]

Тема 9. Інформаційне забезпечення бюджетного управління. Сутність управлінської облікової політики підприємства. Основні положення облікової політики підприємства. Вимоги до організації збору і обробки планової та фактичної інформації про господарську діяльність при розробці проекту автоматизації бюджетування на підприємстві. Особливості бюджетного управління за умов автоматизації системи бюджетування. Вимоги до програмного забезпечення для автоматизації бюджетування на підприємстві. Принципи автоматизації бюджетування на підприємстві. Типи програмного забезпечення для бюджетного управління на підприємстві. Бюджетування в автоматизованій системі управління підприємством «Галактика». Особливості впровадження на різних типах підприємств різних за функціональними можливостями комп'ютерних програм.

Література [21, 23, 24, 26]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тема 10. Управління грошовими потоками підприємства. Поняття грошового потоку. Значення грошових потоків у діяльності підприємства. Види грошових потоків та їх класифікація. Принципи управління грошовими потоками. Зміст і завдання управління грошовими потоками. Управління грошовими потоками, пов'язаними з операційною діяльністю. Управління грошовими потоками, пов'язаними з фінансовими операціями. Методи оптимізації грошових потоків підприємства. Ефект фінансового левериджу.

Література [1, 2, 4, 6]

Тема 11. Фінансова діагностика підприємства. Сутність та завдання фінансової діагностики підприємства. Принципи фінансової діагностики. Сутність та види систем фінансової діагностики підприємства. Нормативно-правові засади фінансової діагностики діяльності підприємств. Етапи побудови системи фінансової діагностики підприємства. Інформаційна база здійснення фінансової діагностики. Використання зовнішньої та внутрішньої

інформації при здійсненні фінансової діагностики. Основні користувачі фінансової інформації підприємства. Традиційні методи фінансової діагностики. Вертикальний і горизонтальний аналіз балансу підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства на основі попереднього агрегування статей балансу. Діагностика загрози банкрутства підприємств. Діагностика перспектив функціонування підприємств. Комплексна фінансова оцінка розвитку підприємств.

Література [10, 23, 28, 32]

Тема 12. Управління чистим оборотним капіталом. Економічна сутність оборотного капіталу. Поняття чистого оборотного капіталу. Принципи управління оборотним капіталом підприємства. Чинники впливу на розмір і структуру чистого оборотного капіталу. Поняття операційного і фінансового циклів підприємства. Управління операційним і фінансовим циклом підприємства. Склад та структура оборотного капіталу. Джерела формування оборотного капіталу. Ефективність використання оборотного капіталу. Вплив розміщення та використання оборотного капіталу на фінансовий стан підприємства. Контроль за формуванням та використанням оборотного капіталу підприємства.

Структура запасів підприємства. Нормування запасів на підприємстві. Оптимізація розміру основних груп поточних запасів (модель економічно обґрунтованого розміру запасу (EOQ)). Системи контролю за рухом запасів на підприємстві (система ABC). Склад основних видів дебіторської заборгованості підприємства. Характеристика етапів управління дебіторською заборгованістю. Основні етапи формування політики фінансування оборотних активів підприємства. Сутність консервативної, компромісної та агресивної моделей фінансування оборотного капіталу та передумови їх застосування.

Література [10, 14, 18, 22]

Тема 13. Управління інвестиційним портфелем підприємства.

Визначення цілей і підбір оптимального типу інвестиційного портфеля. Аналіз об'єктів інвестування. Сутність економічного портфеля підприємства. Види та принципи портфельного інвестування. Класифікація інвестиційних портфелів за економічним змістом, за відповідністю встановленим критеріям інвестування, за пріоритетними цілями інвестування. Критерії формування інвестиційних портфелів підприємства. Етапи визначення інвестиційного портфеля підприємства. Особливості та принципи формування портфеля інвестиційних проектів. Використання в задачах портфельного інвестування як критеріальних показників чистої теперішньої вартості та індексу прибутковості. Особливості оптимізації портфеля реальних інвестицій для випадків відповідно неподільних і подільних проектів. Вибір портфеля цінних паперів. Оптимізація портфеля фінансових інвестицій за допомогою класичних підходів. Методологія оптимізації портфеля цінних паперів, розроблена Г. Марковіцем. Вибір і реалізація стратегії управління портфелем. Оцінка ефективності прийнятих рішень.

Література [8, 17, 21, 25]

Тема 14. Стратегічне та оперативне управління фінансуванням діяльності підприємства. Джерела фінансування підприємства. Структура джерел фінансування підприємства. Основні завдання процесу вибору джерел фінансування підприємства. Методи визначення потреби у фінансових ресурсах підприємства. Принципи, послідовність та етапи формування ефективної політики управління власними фінансовими ресурсами підприємства. Основні завдання політики управління позичковим капіталом підприємства. Підходи та критерії оптимізації структури капіталу підприємства. Методичні підходи до визначення вартості власного капіталу підприємства. Принципи та етапи формування дивідендної політики підприємства. Теорії дивідендної політики підприємства. Послідовність та етапи розроблення стратегії. Визначення напрямів фінансової політики

підприємств. Оцінка ефективності розробленої стратегії управління. Деталізації фінансової стратегії. Оптимізація руху грошових потоків підприємства. Забезпечення ліквідності балансу підприємства.

Література [9, 15, 18, 25]

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання складається з написання розрахункової роботи на тему: «Розробка бюджету підприємства» (28 год.)

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання курсу «Економічне управління підприємством» передбачає використання лекцій та практичних занять. Лекції мають за мету консультативно-оглядове означення проблеми та можливих напрямів її вирішення. Практичні заняття призначені для детального розгляду окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, формування умінь та навичок їх практичного використання шляхом виконання практичних завдань, кейсів, вправ. У рамках курсу передбачено вирішення задач щодо формування бюджетів підприємства, обґрунтування оптимального інвестиційного портфеля, визначення ефективності управління чистим оборотним капіталом на основі даних, наданих викладачем та фінансової звітності підприємства, захист індивідуальних завдань тощо.

Мета практичних занять – закріпити знання, одержані при вивченні дисципліни, з'ясувати питання, які виникли при самостійній підготовці, навчити самостійно працювати з навчальною і спеціальною літературою, розвивати творчу ініціативу у процесі виступів і доповнень.

Оскільки дисципліною передбачено не лише засвоєння певного обсягу знань, а й вироблення необхідних практичних вмінь і навичок, для самостійного опрацювання інформаційних ресурсів відводиться близько 44% навчального часу студента. Самостійна робота передбачає виконання передусім реконструктивно-варіативних, частково-пошукових та навчально-

дослідних завдань, а саме: вивчення окремих змістових питань; реферування першоджерел; аналіз, синтез, порівняння, узагальнення явищ, фактів, закономірностей щодо отримання знань з науково-практичних основ економічного управління підприємством, викладених у друкованих джерелах інформації (періодичних виданнях, інтернет-порталах, офіційних інтернет-сторінках асоціацій, організацій та підприємств), з метою підготовки відповідей на поставлені попередньо запитання; складання таблиць, графіків ілюстрацій; підготовка до виступу на практичному занятті; підготовка до обговорення ситуаційних завдань тощо.

Підготовка реферату є одним із елементів вивчення дисципліни «Економічне управління підприємством». Обрана тема реферату повинна бути докладно вивчена з декількох джерел, потім потрібно логічно і лаконічно побудувати відповідь на основне питання теми, навести власні приклади до ситуацій, пов'язані із темою, виділити дискусійні або невирішені аспекти. Необхідно використати в рефераті інформацію, яка могла б зацікавити аудиторію.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється під час поточного і підсумкового контролю вмінь та навичок студентів і враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські і практичні заняття, а також самостійну роботу і виконання індивідуальних завдань.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись кількома методами:

1. Оцінювання знань студентів під час семінарських і практичних занять.
2. Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.
3. Виконання завдань самостійної роботи.

4. Проведення проміжних тестів.
5. Проведення поточно-модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту.

Оцінювання знань студентів під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за 10-бальною шкалою за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою;
- 4) вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, при виконанні індивідуального навчально-дослідного завдання;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Найвищий бал ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента, або його відповіді усім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні індивідуальних завдань увага приділяється також якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка на розсуд викладача буде знижена.

Оцінювання знань студента під час виконання самостійної роботи проводиться за 10-бальною шкалою. Оцінюються результати самостійної роботи студентів щодо освоєння програмного матеріалу. Це дає можливість викладачеві впливати на хід самостійної роботи студентів й визначити необхідність і напрями вдосконалення навчального процесу.

Проміжний тестовий контроль проводиться три рази за семестр (два рази у рамках вивчення змістового модуля). Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними модулями. Метою вирішення тестових завдань з навчальної дисципліни є перевірка засвоєння студентами теорії важливіших економічних категорій (ринок праці, трудові ресурси, продуктивність праці, організація і оплата праці та ін.). Також у цьому складному інтелектуальному пошуку студенти вчаться логічно мислити, порівнювати, аналізувати, узагальнювати, робити висновки. Тестові завдання, що виносяться на проміжний тестовий контроль, можуть бути наступних видів:

1. Альтернативні тестові завдання, що передбачають наявність двох варіантів відповіді типу «так – ні», «правильно-неправильно».
2. Тестові завдання з простим множинним вибором, відповідь яких будується за принципом класифікації.
3. Тестові завдання з множинним вибором, побудова відповіді яких використовує принцип класифікації.
4. Тестові завдання на відновлення відповідності частин.
5. Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку).
6. Тестові завдання з множинними відповідями «правильно-неправильно».
7. Тестові завдання на визначення причинної залежності.
8. Тестові завдання на відтворення правильної послідовності (комбінації).
9. Тестові завдання відкритого типу.

Проведення проміжного тестового контролю може бути доповнене перевіркою вміння студентів розв'язувати задачі та практичні ситуації з навчальної дисципліни.

Проведення поточно-модульного контролю здійснюється за двома складовими: практичний модульний контроль і лекційний (теоретичний)

модульний контроль. Оцінка за практичну складову модульного контролю виставляється за результатами оцінювання знань студентів під час семінарських та практичних занять, виконання індивідуального завдання та проміжного тестового контролю згідно з графіком навчального процесу. Лекційний модульний контроль здійснюється у письмовій формі за відповідними білетами.

Для підведення підсумків роботи студентів із змістового модуля виставляється підсумкова оцінка з поточно-модульного контролю, яка враховує оцінки за практичний модульний контроль і лекційний модульний контроль.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен, який складають студенти в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом у відповідності до встановленої шкали оцінювання.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	
67-74	D	Задовільно
60-66	E	
1-59	Fx	Незадовільно

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність, економічного управління підприємством
2. Наукові підходи до економічного управління підприємством
3. Організація економічного управління на підприємстві
4. Ресурси та продукти економічної системи управління
5. Загальні та конкретні функції економічного управління

6. Внутрішні та зовнішні чинники впливу на економічну систему управління
7. Реалізація функцій: управління економічною діяльністю підприємства
8. Формування економічних методів управління
9. Процес трансформації економічних методів управління в управлінські рішення
10. Поняття і сутність економічного порядку підприємства
11. Складники економічного порядку підприємства
12. Корпоративна культура як елемент економічного порядку підприємства
13. Бюджетування в системі управління підприємством
14. Сутнісні характеристики бюджетування на підприємстві
15. Бюджетний цикл підприємства
16. Змістова та функціональна характеристика етапів бюджетування економічної діяльності
17. Принципи та етапи бюджетного планування економічної діяльності на підприємстві
18. Нормативні засади розроблення бюджетів
19. Бюджетне планування економічної діяльності на підприємстві
20. Бюджетна організація та мотивування економічної діяльності на підприємстві
21. Загальні положення щодо здійснення бюджетною контролю та регулювання економічної діяльності на підприємстві
22. Особливості формування бюджету доходів та витрат
23. Сутнісні характеристики дохідної частини бюджету
24. Показники, що формують видаткову частину бюджету
25. Послідовність та етапи формування інформаційного забезпечення бюджетного управління
26. Оптимізація руху інформаційних потоків

27. Автоматизація документообігу бюджетування
28. Поняття грошового потоку
29. Методи оптимізації грошових потоків підприємства
30. Ефект фінансового левериджу
31. Сутність та види систем фінансової діагностики підприємства
32. Діагностика загрози банкрутства підприємств
33. Комплексна фінансова оцінка розвитку підприємств
34. Економічна сутність оборотного капіталу
35. Джерела формування оборотного капіталу
36. Ефективність використання оборотного капіталу
37. Визначення цілей і підбір оптимального типу інвестиційного портфеля
38. Вибір і реалізація стратегії управління портфелем
39. Оцінка ефективності прийнятих рішень
40. Послідовність та етапи розроблення стратегії
41. Оцінка ефективності розробленої стратегії
42. Деталізації фінансової стратегії
43. Методи оптимізації портфеля цінних паперів
44. Принципи та етапи формування дивідендної політики
45. Теорії дивідендної політики підприємства
46. Структура джерел фінансування підприємств
47. Критерії формування інвестиційних портфельів
48. Принципи портфельного інвестування
49. Нормування запасів на підприємстві
50. Система контролю за рухом запасів на підприємстві
51. Сутність чистого оборотного капіталу
52. Аналіз показників ліквідності
53. Інформаційна база проведення фінансової діагностики
54. Фінансова стратегія підприємства
55. Оптимізація руху грошових потоків підприємства

56. Зміст і завдання управління грошовими потоками
57. Оцінка ефективності використання оборотного капіталу
58. Оцінка ефективності прийнятих рішень
59. Класифікація грошових потоків
60. Нормативно-правові засади фінансової діагностики діяльності підприємства
61. Діагностика загрози банкрутства підприємства
62. Принципи управління грошовими потоками
63. Сутність звіту про виконання бюджету доходів і витрат

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Білик М.Д. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання [Текст]: навч. посібник / М Д. Білик; (голова редкол.: В.К. Хлівний); М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2013. – 690 с.
2. Гончаров А.Б. Економічне управління підприємством [Текст]: конспект лекцій / А.Б. Гончаров, Н.М. Олейникова; М-во освіти і науки України, Харківський нац. екон. ун-т. – Харків: Вид-во ХНЕУ, 2009. – 366 с.
3. Давидович І.Є. Контролінг [Текст]: навч. посібник / І.Є. Давидович; М-во освіти і науки України, Тернопільський нац. економічний ун-т. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 552 с.
4. Докієнко Л.М. Інвестиційний менеджмент [Текст]: навч. посібник / Л.М. Докієнко, В.В. Клименко, Л.М. Акімова. – К.: Академвидав, 2011. – 405 с.
5. Економічне управління підприємством [Текст]: навч. посібник / [Н.М. Євдокимова, Л.П. Батенко, В.А. Верба та ін.]; за заг. ред. Н.М. Євдокимової; М-во освіти і науки, молоді та спорту України,

- ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2011. – 327 с.
6. Контролінг [Текст]: навч. посібник / Г.О. Швиданенко, В.В. Лаврененко, О.Г. Дерев'янку, Л.М. Приходько; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2009. – 256 с.
 7. Кузьмін О.Є. Бюджетування на підприємстві [Текст]: навч. посібник / О.Є Кузьмін, О.Г. Мельник. – К.: Кондор, 2008. – 312 с.
 8. Основи бюджетування [Текст]: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / [Л.П. Батенко, Т.О. Зінкевич, О.О. Кизенко та ін.]; за заг. ред. Л.П. Батенко; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2010. – 202 с.
 9. Основи бюджетування [Текст]: навч. посібник / М.Д. Білик, Р.І. Заворотній, Л.І. Данілов [та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. М.Д. Білик. – К.: КНЕУ, 2009. – 454 с.
 10. Пелих О.О. Інвестиційний менеджмент [Текст]: навч. посібник / О.О. Пелих. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Донецьк: Юго-Восток, 2012. – 413 с.
 11. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посібник / [Т.І. Лепейко, О.М. Миронова, К.В. Кривобок та ін.]; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. Харківський нац. екон. ун-т. – Х.: Вид-во ХНЕУ, 2012. – 291 с.
 12. Економічне управління підприємством [Текст]: навч. посібник / [Н.М. Євдокимова, Л.П. Батенко, В.А. Верба та ін.]; за заг. ред. Н.М. Євдокимової; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2011. – 327 с.
 13. Практикум з дисципліни «Економічне управління підприємством» для студ. спец. 8504 «Економіка підприємства» усіх форм навчання

/ Укл. Верба В.А., Євдокимова Н.М., Кизенко О.О. – К.: КНЕУ, 2008.

14. Жданов С.А. Механизмы экономического управления предприятием: Учеб. Пособие для вузов. / С.А. Жданов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 319 с.
15. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами: Пер. с англ. / Дж. Ван Хорн. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2001. – 992 с.
16. Хруцкий В.Е. Внутрифирменное бюджетирование: настольная книга по постановке финансового планирования. / В.Е. Хруцкий, Т.В. Сизова, В.В. Гамаюнов – М.: Финансы и статистика, 2002. – 400 с.

Додаткова

17. Гончаров А.Б. Економічне управління підприємством: конспект лекцій / А.Б. Гончаров, Н.М. Олейникова // Харк. нац. екон. ун-т. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2009. – 366 с.
18. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу / Л.П. Дядечко // К.: Центр навч. літ-ри, 2007. – 224 с.
19. Зозуля П.В. Економічне управління кредитною діяльністю торговельного підприємства: автореф. дис. на здоб. ступ. канд. екон. наук: 08.07.05 / Донецьк, 2006. – 18 с.
20. Экономика предприятия: Конспект лекций / Под ред. докт. екон. наук, проф. П.П. Панагушина // М.: ИВАКО Аналитик, 2001. – 145с.
21. Денисов А.Ю. Экономическое управление предприятием и корпорацией / А.Ю. Денисов, С.А. Жданов // М.: Дело и Сервис, 2002. – 416 с.
22. Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посіб. / Н.М. Бондар, Т.П. Макаровська. – Режим доступу: <http://ecolib.com.ua/article.php?book=l2&article=1129>

23. Битва Титанів (Battle of Titans). – Режим доступу:
<http://www.battleoftitans.com.ua>
24. Кочнев А. Что такое бюджетное управление. – Режим доступа:
http://www.iteam.ru/publications/finances/section_11/article_423
25. Кочнев А. Принципы бюджетного управления. – Режим доступа:
http://www.iteam.ru/publications/finances/section_11/article_3003
26. Ковалев Д. Управление без бюджета. – Режим доступа:
http://www.iteam.ru/publications/finances/scction_11/article_2711
27. Абрамова І.М. Оцінка та планування фінансової стійкості підприємства засобами бюджетування [Текст] / І.М. Абрамова // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право, 2013. – №2 – С. 104-109.
28. Брунько П.В. Сучасні тенденції управління оборотним капіталом підприємств в Україні [Текст] / П.В. Брунько // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. Праць, 2013. – №6. – С. 176-183.
29. Востряков О.В. Стратегічний процес на підприємстві [Текст]: навч. посібник / О.В. Востряков, О.М. Гребешкова; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2009. – 313 с.
30. Епишин Н.Б. Разработка и внедрение системы сбалансированных показателей в группах компаний [Текст] / Н.Б. Епишин // Стратегический менеджмент, 2013. – №3. – С. 228-244.
31. Ілляшенко, Т.О. Бюджетування як напрямок удосконалення системи управління діяльністю підприємств [Текст] / Т.О. Ілляшенко, К.В. Ілляшенко, М.В. Скобенко // Вісник Сумського державного університету, 2012. – № 3. – С. 36-44.

32. Калайтан Т.В. Контролінг [Текст]: навч. посібник / Т.В. Калайтан. – Львів: Новий Світ-2000, 2008. – 252 с.
33. Карпенко О.В. Управлінський облік [Текст]: навч. посібник / О.В. Карпенко, Д.В. Карпенко; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ВНЗ Укоопспілки «Полтавський ун-т економіки і торгівлі». – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
34. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посібник / Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова. – 3-тє вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2008. – 483 с.
35. Контролінг в управлінні підприємством [Текст]: навч. посібник / [Г.П. Ляшенко, Л.М. Гаєвська, О.В. Чернова, О.І. Піжук]; ДПС України, Нац. ун-т держ. податкової служби України. – Ірпінь: НУДПС України, 2009, – 274 с.
36. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту [Текст]: навч. посібник / В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. – К.: Кондор, 2008. – 340 с.
37. Кравчук О.М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва [Текст]: навч. посібник / О.М. Кравчук, В.П. Лещук. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 503 с.
38. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент [Текст]: підручник / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна; Дніпропетровський ун-т економіки та права. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009.
39. Лепейко Т.І. Менеджмент [Текст]: навч. посібник / Т.І. Лепейко, О.М. Миронова; М-во освіти і науки України, Харк. нац. екон. ун-т. – Харків: Вид-во ХНЕУ, 2010. – 202 с.
40. Литвинчук В. Формування інвестиційного портфеля в умовах сучасного інформаційного простору [Текст] / В. Литвинчук // Економіст, 2011. – № 5. – С. 76-78.

41. Малярець Л.М. Збалансована система показників як інструмент визначення стратегії підприємства в умовах кризи [Текст]: монографія / Л.М. Малярець, О.В. Ачкасова. – Харків: Вид-во ХНЕУ, 2012. – 303 с.
42. Маркіна І.А. Контролінг для менеджерів [Текст]: навч. Посібник / І.А. Маркіна, О.М. Таран-Лала, М.В. Гунченко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 304 с.
43. Мізюк Б.М. Основи стратегічного управління [Текст]: підручник / В.М. Мізюк; М-во освіти і науки України, Укоопспілка, Львівська комерц. акад. – Львів: Магнолія-2006, 2009. – 543 с.
44. Найда И. Опыт разработки и внедрения сбалансированной системы показателей (BSC) и KPI's [Текст] / И. Найда // Менеджер по персоналу, 2011. – № 7. – С. 22-35.
45. Наумов І.Г. Оцінка рівня збалансованості системи показників діяльності підприємств [Текст] / І.Г. Наумов, П.О. Іващенко, Г.І. Наумова // Статистика України, 2011. – №3. – С. 12-15.
46. Основи менеджменту [Текст]: навч. посібник / Є.К. Бабець [та ін.]; М-во освіти і науки України. – К.: Професіонал, 2007. – 496 с.
47. Пазинич В.І. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посібник / В.І. Пазинич, А.В. Шулешко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 407 с.
48. Панков В.А. Контролінг і бюджетування фінансово-господарської діяльності підприємства [Текст]: навч. посібник / В.А. Панков, С.Я. Єлецьких, Н.М. Михайличенко; М-во освіти і науки України, Донбаська держ. машинобудівна акад. – К.: Центр учбової літератури, 2007.

49. Портна О.В. Контролінг [Текст]: навч. посібник / О.В. Портна. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Львів: Магнолія-2006, 2009. – 262 с.
50. Проць Н.В. Бюджетування у системі управління фінансами підприємства [Текст] / Н.В. Проць // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць, 2013. – № 5. – С. 188-193.
51. Птащенко Л.О. Управління корпоративними фінансами [Текст]: навч. посібник / Л.О. Птащенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 296 с.
52. Рудніченко Є.М. Інвестиційний менеджмент [Текст]: навч. посібник / Є.М. Рудніченко, Є.Г. Рясних, Н.І. Гавловська. – Хмельницький: [ХНУ], 2010. – 415 с.
53. Сучасні концепції менеджменту [Текст]: навч. посібник / Н.І. Гавловська, О.В. Декалюк, С.В. Ковальчук; за ред. Л.І. Федулової. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 533 с.
54. Ушеренко С.В. Управління капіталом підприємства: напрями оптимізації структури [Текст] / С.В. Ушеренко, М.В. Ляшенко // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць, 2013. – № 5. – С. 127-131.
55. Филобокова Л.Ю. Бюджетирование как элемент оперативного финансового контроллинга в управлении малым предпринимательством [Текст] / Л.Ю. Филобокова, О.В. Григорьева // Финансовый менеджмент, 2013. – № 2. – С. 64-73.
56. Мильнер Б.З. Теория организаций / Б.З. Мильнер. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 336 с.
57. Минченкова О.Ю. Управление персоналом организации / О.Ю. Минченкова. – М.: КНОРУС, 2007. – 416 с.
58. Мельник О.Г. Бюджетування як елемент процесу управління підприємством / О. Г. Мельник // Менеджмент та

підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. Вісник НУ «ЛП». – Львів: Видавництво НУ «ЛП», 2003. – № 478. – С. 31-38.

59. Мельник О.Г. Методичні положення щодо бюджетного контролювання на підприємстві / О.Г. Мельник // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. Вісник НУ «ЛП». – Львів: Видавництво НУ «ЛП», 2003. – № 494. – С. 71-78.
60. Мельник О.Г. Методи бюджетного планування / О.Г. Мельник // Фінанси України, 2003. – № 12 (97). – С. 37-46.
61. Мескон М. Основы менеджмента: пер. с англ. / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Дело. 1992. – 702 с.
62. Онищенко С.В. Актуальні аспекти контролю в бюджетуванні // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Випуск 159. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2002. – С. 75-83.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

63. Офіційний сайт ПВНЗ «Європейський університет» <http://e-u.in.ua/ua/>
64. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського <http://nbuv.gov.ua/>
65. Онлайн-бібліотека навчальної літератури <http://libfree.com/>
66. Онлайн-бібліотека навчальної літератури <http://subject.com.ua/>
67. Онлайн-бібліотека навчальної літератури <http://www.vuzlib.su/>
68. www.innovation.com.ua
69. www.projectmanagement.ru
70. <http://www.sovnet.ru/>
71. <https://iq.hse.ru/>